Talousvaliokunta

Torstai 3.6.2021 klo 12.00—13.10

Läsnä
puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
varapuheenjohtaja Hanna Kosonen kesk
jäsen Atte Harjanne vihr
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Matias Mäkynen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) (10 osittain)
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok
jäsen Joakim Strand r
jäsen Hussein al-Taee sd
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12)
varajäsen Kai Mykkänen kok (10, 11, 12)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Teija Miller
valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen vuosikertomus 2020

Kertomus K 3/2021 vp
Asiantuntijalausunto K 3/2021 vp TaV 02.06.2021 neuvotteleva virkamies Assi Salminen, valtioneuvoston kanslia Asiantuntijalausunto A 3
Asiantuntijalausunnon liite K 3/2021 vp TaV 02.06.2021 johtava erityisasiantuntija Ulla Rosenström, valtioneuvoston kanslia Asiantuntijalausunto B 3
Asiantuntijalausunto K 3/2021 vp TaV 02.06.2021 professori Otto Toivanen, Helsinki GSE Covid-19-tilannehuone Asiantuntijalausunto C 3

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 2.6.2021:

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- neuvotteleva virkamies Assi Salminen, valtioneuvoston kanslia, liite
- johtava erityisasiantuntija Ulla Rosenström, valtioneuvoston kanslia, liite
- professori Otto Toivanen, Helsinki GSE Covid-19-tilannehuone, liite

4. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyn harmonisoiduksi säänteIyksi (Artificial Intelligence Act)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 28/2021 vp A 4

Asia on saapunut talousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähkömarkkinalain ja sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 265/2020 vp
Lakialoite LA 17, 78/2020 vp
Toimenpidealoite TPA 7, 119/2020 vp
Kansalaisaloite KAA 9/2020 vp
Valiokunnan lausunto PeVL 19/2021 vp A 5
Asiantuntijalausunto HE 265/2020 vp TaV 02.06.2021 hallitusneuvos Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö Asiantuntijalausunto B 5
Asiantuntijalausunnon liite HE 265/2020 vp TaV 02.06.2021 toimitusjohtaja Lauri Siltanen, Savon Voima Verkko Oy Asiantuntijalausunto C 5

Merkittiin tiedoksi, että seuraavat asiantuntijat on kuultu epävirallisessa etäkokouksessa 2.6.2021:

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- hallitusneuvos Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö, liite
- toimitusjohtaja Toni Laakso, Lempäälän Energia
- toimitusjohtaja Jarno Lintunen, Lempäälän Energia
- toimitusjohtaja Lauri Siltanen, Savon Voima Verkko Oy, liite
- professori Pertti Järventausta

Kutsuttuna poissa oli:
- erityisasiantuntija Kanerva Sunila, työ- ja elinkeinoministeriö

6. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: Tiedonanto eurooppalaisesta lähestymistavasta tekoälyyn

Valtioneuvoston E-selvitys E 62/2021 vp
Liiteasiakirja Komission tiedonanto: Tiedonanto eurooppalaisesta lähestymistavasta tekoälyyn

Valiokunta päätti, ettei asian johdosta ryhdytä toimenpiteisiin.

7. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto/EU:n parempi sääntely – yhteistyöllä parempaa ja tulevaisuuden tarpeita vastaavaa EU:n lainsäädäntöä

Valtioneuvoston E-selvitys E 64/2021 vp
Liiteasiakirja Komission tiedonanto/EU:n parempi sääntely – yhteistyöllä parempaa ja tulevaisuuden tarpeita vastaavaa EU:n lainsäädäntöä

Valiokunta päätti, ettei asian johdosta ryhdytä toimenpiteisiin.

8. Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto puitteista tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin suunnattavasta valtiontuesta

Valtioneuvoston E-selvitys E 65/2021 vp
Liiteasiakirja Komission tiedonanto puitteista tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin suunnattavasta valtiontuesta

Valiokunta päätti, ettei asian johdosta ryhdytä toimenpiteisiin.

9. Valtioneuvoston selvitys: NextGenerationEU - Elpymisvälineen varainhankinnan strategia

Valtioneuvoston E-selvitys E 66/2021 vp
Liiteasiakirja NextGenerationEU - Elpymisvälineen varainhankinnan strategia

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultavaksi: valtiovarainministeriö, Valtiokonttori, Ilmarinen, Finanssivalvonta, Suomen Pankki, Finanssiala ry, professori Antti Ripatti, professori Vesa Puttonen, professori Vesa Vihriälä, työelämäprofessori Martti Hetemäki.

10. Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025

Valtioneuvoston selonteko VNS 3/2021 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2022—2025 A 10

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Perusteluiden 3. kappale muutettiin yksimielisesti seuraavaan muotoon: ”uomi näyttää selvinneen toistaiseksi koronapandemian aiheuttamista taloudellisista vaikeuksista pienemmin vaurioin kuin moni muu maa ja taloudelliset vauriot ovat olleet odotettuja pienemmät. Arviot Suomen taloudesta ovat nyt huomattavasti myönteisempiä kuin vielä viime syksynä. Velkasuhde vakautuu VM:n laskelmien mukaan jo vuosikymmenen puolivälissä. Taustalla on erityisesti ennakoitua parempi talous- ja työllisyyskehitys.

Julkisen talouden tila on kuitenkin heikompi kuin mitä ennen pandemiaa odotettiin. Koronakriisin akuutin vaiheen väistyttyäkin julkisen talouden ennustetaan pysyvän alijäämäise-

nä ja julkisen velan kasvavan suhteessa BKT:hen. Suomi poikkeaa menokehyksistä ja EU:n rakenteellisista alijäämätavoitteista koko loppuvaalikauden. Julkistalouden rakenteellisen vahvistamisen tarve on merkittävä."

Ed. Kosonen ehdotti ed. Mäkisen kannattamana, että perusteluiden kappaleesta 10 poistetaan seuraava: "julkisen talouden suunnitelmassa olisi tullut perustella tarkemmin, miksi kehyksen rajoissa ei voida pysyä. Myös..."

Äänestyksessa ed. Kososen ehdotus voitti lausuntoluonnoksen pohjan äänin 8-5.

Perusteluiden 10. kappale sai seuraavan muodon: "Valtiovarainministeriön toukokuun 2021 ennusteen valossa julkisen talouden alijäämä tulee jälleen alittamaan EU:n perussopimuksen 3 prosentin alijäämäviitearvon v. 2022. Talousvaliokunta ilmaisee kuitenkin huolensa siitä, että vaikka julkisen talouden suunnitelmassa asetettu velkatavoite ollaan riippumattoman ennusteen mukaan saavuttamassa vuonna 2024, velkasuhteen kasvu jatkuu edelleen vuonna 2025 ja sen jälkeen, eikä rakenteelliselle jäämälle asetettua tavoitetasoa näyttäisi saavutettavan vuoteen 2025 mennessä. Talousvaliokunta katsoo, että poikkeusolojen mekanismin kautta kohdennettujen menojen tarkempi erittely olisi tärkeää."

Ed. Kosonen ehdotti ed. Mäkisen kannattamana, että perusteluiden 13. kappaleeseen lisätään seuraava: "VM:n arvion mukaan hallituksen päättämät työllisyystoimet tulevat vahvistamaan julkista taloutta 560 miljoonalla."

Äänestyksessa ed. Kososen ehdotus voitti lausuntoluonnoksen pohjan äänin 8-5.

Ed. Vartiainen ehdotti ed. Mykkänen kannattamana, että perusteluiden 13. kappaleeseen lisätään seuraava: "Hallitusohjelman mukaan tarvittava työllisyystoimien lisäys on 2,2, miljardia euroa."

Äänestyksessa ed. Vartiaisen ehdotus hävisi lausuntoluonnoksen pohjalle 8-5.

Ed. Vallin ehdotti ed. Reijosen kannattamana, että perusteluiden 15. kappale muutetaan seuraavaan muotoon: "Valiokunnan lausunto tähdentää, että erityisesti pitkällä aikavälillä työperäinen maahanmuutto tulee olemaan tärkeä elementti Suomen talouden kannalta ja että viranomaisprosessien tulee vastata tähän tarpeeseen.

Perussuomalaisten mielestä aidosti työperäinen maahanmuutto on tervetullutta, kunhan työperäisen oleskeluluvan edellytyksenä on riittävän korkeat tulot. Mikäli matalapalkka-aloille tarvitaan välttämättä lisätyövoimaa ulkomailta, tulee katkaista yhteys maahan tulemisen ja maahan jäämisen väliltä, eli estää esimerkiksi oikeus sosiaaliturvaan, perheenyhdistämiseen, pysyvään oleskelulupaan ja kansalaisuuteen."

Äänestyksessa ed. Vallinin ehdotus hävisi lausuntoluonnoksen pohjalle 11-2.

Perusteluiden 16. kappaleen loppuun lisättiin yksimielisesti: ”Säästöjen toteutuminen on erityisesti kiinni uudistuksen käytännön toteutuksesta. Arviointineuvoston mukaan kustannussäästöt alkaisivat toteutua kuitenkin 2030-luvulla.”

Ed. Kosonen ehdotti ed. Mäkisen kannattamana, että perusteluiden 17. kappaleesta poistetaan seuraava: ”uuden väliportaan hallinto ja...”

Äänestyksessa ed. Kososen ehdotus voitti lausuntoluonnoksen pohjan äänin 8-5.

Perusteluiden 17. kappaleeseen lisättiin seuraava: ”pysyvänä lisäkustannuseränä”

Perusteluiden 23. kappale muutettiin muotoon: ”Julkisen talouden suunnitelmassa painottuu vakiintuneen käytännön mukaisesti taloudellinen kestävyys. Talouden kestävyys edellyttää myös ekologista ja sosiaalista kestävyyttä. Talousvaliokunta huomauttaa, että nämä näkökulmat ja niihin liittyvät politiikkatoimet ja tavoitteet tulisi nivoa kiinteämmin osaksi julkisen talouden suunnittelua ja arviointia. Talouden kokonaistarkastelu on tärkeää siksikin, että vältytään keskenään ristiriitaisten tai toisiaan tyhjäksi tekevien keinojen täytäntöönpanolta. Ilmastotavoitteiden lisäksi luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja resurssiviisas kulutuksen vähentäminen vaikuttavat siihen, minkälainen taloudellinen toiminta on kannattavaa. Uudenlaisten energiajärjestelmien, asumisen, liikenteen ja maa- ja metsätalouden sektoreilla on runsaasti mahdollisuuksia uudelle liiketoiminnalle.”

Perusteluiden 24. kappale muutettiin seuraavaan muotoon: ”Jotta Suomen talous pysyy kestävällä pohjalla, on tärkeää luoda kannustava ympäristö tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnalle ja panostaa siihen riittävästi julkista tukea. Elinkeinojen rohkea uudistaminen uudistuminen ja kasvuyrittäjyys luovat uutta arvoa. Innovaatiotoiminta on usein niin riskillistä, ettei yksityistä rahoitusta ole saatavilla toteuttamiskelpoisin ehdoin, eivätkä yksityiset toimijat pysty investoimaan sellaisen tarpeeksi laajan verkoston synnyttämiseen, jolla olisi suurin mahdollinen vaikutus kansantalouden kehittymisen kannalta. Koronakriisistä toivuttaessa yritysten on kyettävä muuttumaan toimintaympäristönsä mukana. On tärkeää, että kyvykkyyttä muutokseen tuetaan myös julkisin resurssein. Etenkin koulutus- ja osaamisinvestoinnit ovat tässä tärkeässä roolissa, koska usealla alalla ja alueella on osaajapulaa.”

Perusteluiden 29. kappaleeseen lisättiin seuraava: ”kun akuutti kriisi on ohi.”

Ed. Vallin ehdotti ed. Reijonen kannattamana, että lausuntoluonnos saisi eriävästä mielipiteestä 1 ilmenevän sisällön.

Äänestyksessä ed. Vallinin ehdotus hävisi lausuntoluonnoksen pohjalle äänin 8-2, 3 tyhjää.

Ed. Vartiainen ehdotti ed. Sankelon kannattamana, että lausuntoluonnos saisi eriävästä mielipiteestä 2 ilmenevän sisällön.

Äänestyksessä ed. Vartiainen ehdotus hävisi lausuntoluonnoksen pohjalle äänin 8-5.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide:

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

11. Muut asiat

-

12. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on epävirallinen etäkokous torstaina 3.6.2021 klo 12.40.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Teija Miller

Valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen